

DOCTRINA CHRISTIANA

Bertsio elektronikoa honen egilea: J.A. Güiles Castillo; Bilbo..

Klasikoen Gordailuan:

<http://klasikoak.armiarma.com/idazlanak/B/BetolazaDoktrina.htm>

Betolaza

Klasikoen Gordailuak egindako lanak oro dominio publikokoak dira, eta, Jabetgo Intelektualaren Legearen arabera jatorrizko idazlanak bestelako eskubiderik ez baleuka, nahi bezala erreproduzi daitezke.

DOCTRINA CHRISTIANA

En Romance y Basquence, hecha por mandado de D.Pedro Másó, Obispo de Calahorra, y la Calçada, y del Consejo del Rey nuestro Señor, para las tierras Bascôgadas de su Obispado, reducida por el Doctor Be tolaça, à lenguaje mas comun, y mas vsado y q con màs facilidad se entiende en todas ellas, para bien, y vtilidad de sus obejas de aquellas partes, que por largos años las apaciente, y gobierne, à gloria, y honra de Dios nuestro Señor,
Amen.

Impressa con licencia en Bilbao, por Pedro Co[] de Ybarra
Impressor de este muy noble, y muy leal Senorio
de Vizcaya. Año de 1596.

PRINCIPIO DE LA DOCTRINA CHRISTIANA EN ROMANCE Y BASQUENCE

Kristiñau fiel gustia
dago asko obligadurik
euten debozinoea
bioz gustirik Kristoen
Kruze Santeagaz
dalako geure argia
gure izan ebelako atan hil
gu redimietarren
gure pekatuen kaptiberiorik
eta arerio deungeganik.
Onegaiti bear dozu
sarri ziginatu, eta santiguatu
egiten dozula iru kruze.
Lelengoa bekokian
Iaun goikoak libradu gagizan
berba deuetarik
Bigarrena agoan,
Iaungoikoak libradu gagizan
berba deuetarik.
Irugarrena bularretan,
Iaungoikoak libradu gagizan
obra, eta deseo deungetarik,
esaten dogula alan.
Kruze Santearen señaiegaiti

geure arerioetarik libradu
gagizuz Iauna.
Geure Iaungoikoa.
Aiten da Semen,
da Espiritu Santuen izenean
Amen IESUS.

LAS ORACIONES DEL CHRISTIANO EN BASQUENCE

Gero errezadu bear dogu
dakiguzan oraziñoak
eta Elexa Santeak
hirakasi deuskuzanak
sinistueiten, eta egiten,
eta jakiten
aginetan deuskuna,
hondo pronunziadurik,
sinisturik eta eginik
esaten dogula onelan.

EL PATER NOSTER EN BASQUENCE

AITA gurea,
Zeruetan zagozana.

Santifikadua izan dila zure izena
 Etorri bidi
 gugana zure Ereinua
 Egin bidi zure borondatea,
 nolán Zeruan, alan lurrean
 emon egiguzu egunean
 eguneango gure ogia
 da parkatu
 egiguzuz
 gure pekatuak,
 guk geure zordunai
 parketan deusteguna legez
 da etxi ez eiguzu
 jausten tentaziñoan,
 baia libradu gaigizuz
 gatx gustirik. Amen Iesus.

EL AVE-MARIA EN BASQUENCE

ABE-MARIA, grazias betea,
 Iauna da zugaz,
 benditea zara zu
 andra gustien artean,
 eta benditoa da zure sabeleko
 frutua IESUS.
 Santa Maria,

Iaun goikoaren Amea,
 erregutu egizu
 gu bekatariok gaiti,
 orain, da geure
 eriozako horduan,
 Amen IESUS.

EL Credo EN BASQUENCE

SINISTETAN DOT Iaungoiko
 Aitagan,
 gustiz poderoso, Zeruaren,
 da lurraren Kriadoregan.
 Eta Iesu-Kristogan
 bere Seme unijenijeno
 geure launagan, zeina izan zan
 konzebidua
 Espiritu Santuen obraz
 da jaiozan Maria
 B[r]ijineaganik, padezidu eban
 Ponzio Pilatosen poderen azpian
 üizan zan kruzifikadua, hila.
 eta sepultadua, jasi zan
 I[n]fernuetara irugarren
 egunean erresuzitadu eban
 hilaren artean,

Igo eban Zeruetara
 eta jarririk dago
 Iaungoiko Aita gustiz podesoan
 aldezkoatati, arik etorriko da
 juzgaetan hilak, eta biziak,
 sinistetan det Espiritu
 Santuagan, Elexa Santa
 Katolikan. Santuen komunioan
 pekatuen parkaziñoean,
 aragien erresurrekziñoean,
 biziza betikoan.
 Amen IESUS.

SALVE REGINA EN BASQUENCE

SALVE Regina,
 miserikodiasko Amea,
 bizizea, eta dulzura. Salbe
 esperanza geurea, zure geiez
 gagoz Ebaen hume
 desterraduok, zuri
 emaiten deusuguz zizpuruak
 negar egiten dogula
 erri negarrezko onetan.
 Ea bada Andra Abogada
 geurea, biortu egizuz
 geugana zeure begi

miserikordiosok, eta
 desterru au igaro ta,
 erakuskuzu IESUS
 zeure sabeleko Frutu benditua.
 O Klementisimea
 O Piadosea.
 O Birjina Maria Dulzea.
 Erregutu egizu gu gaitik
 Iaun goukoaren Ama Santea,
 dignu izan gaitean
 Iesu-Kristoen
 prometimentuen.
 Amen IESUS.

LOS ARTICULOS DE LA FE EN BAS- QUENCE

ARTIKULU Fedekoak dira amalau lelengo zazpirak, petenezietan jakaz Dibinidadeari eta beste zazpirak Iesu-Kristo gere Iaun goiko da Gizon berdaderuen Humanidade, Santisimeari pertenezietan jakazanak Dibinidadeari, dira onek.

LELENGOA sinistetea laungoiko gustiz poderoso bategan.
 Bigarrena sinistetea dala Aitea.
 Irugarrena sinistetea dala Semea.
 Laugarrena sinistetea dala Espiritu santua.
 Bostgarrena sinistetea dala Kriadorea.

Seigarrena, sinistetea dala Salbadorea.

Zazpigarrena, sinistetea dala Glorifikadorea.

Pertenezietan jakazanak humanidade santeari dira onek.

LELENGOA, sinistetea Iesu-Kristo gure Iauna Gizonzan partes konzebidua izan zala Espiritu Santuen obraz.

Bigarrena, sinistetea Iaio zala Maria Birjineaganik geretan zala Birjina jaio baño lenago, da jaiazezan, da jaioazkero.

Irugarrena, sinistetea errezibidu ebalu Pasiñoa, eta eriozea gu bekatariok salbaetarren.

Laugarrena, sinistetea jasi zala Infernuetara da atera zituala Arima Santak egozanak bere etorrunen begira.

Bostgarrena, sinistetea erresuzitadu ebalu irugarren egunean hilaren arterean.

Seigarrena, sinistetea igo ebalu Zeruetara, da jesarririk dagoela Aita omnipotenten aldezkoatati.

Zazpigarrena sinistetea etorriko dala juzgetan hilak, eta biziak, onai emateko Gloria, gorde zituelako bere Mandamentu santuak, eta deungai pena eternea gorde ez zituelako.

LOS MANDAMIENTOS DE LA LEY DE DIOS EN BASQUENCE

MANDAMENTUAK Iaun goikoaren Legekoak dira amar.

Lelengo irurak pertenezietan jakaz Iaun goikoaren honreari, eta beste zazpirak proximuaren probetxuari.

Lelengoa da Iaungoikoa amatea gauza guztiez ganeti.

Bigarrena juramenturik egin ez eitea nezesidade baga.

Irugarrena Eguzariak gordetea

Laugarrena gurasoak honretea,

Bostgarrena iñor hil ez eitea.

Seigarrena luxuriazko pekatuetan jausi ez eitea.

Zazpigarrena ezer ostu ez eitea.

Zorzigarrena falso testimoniorik eregi ez eitea, eta ez guzurrik bere esan.

Bederazigarrena iñoen emasterik deseadu ez eitea.

Amargarrena besten ondasunik kodiziadu ez eitea.

Amar Mandamentu onek enzerretan dira bitan Iaun goikoa ametan gauza guztiez ganeti eta proximia geu legez.

LOS MANDAMIENTOS DE LA YGLESLIA EN BASQUENCE

MANDAMINTUAK Eleja Ama Santakoak dira bost.

Lelengoa, Meza osoa enzutea Domeketan, da Eguzari guardetakoetan.

Bigarrena, Konfesetea gitxienaz bein urtean, edo lenago esperetan badau eriozako peligrurik

Irugarrena Komulgetea Paskua Erresurreziñoekoetan.

Laugarrena, Barau egitea Elexa Ama Santean agiduetan dabenean.

Bostgarrena, pagetea amarrenak, eta Primiziak.

CO[N]FESSION GENERAL EN BASQUENCE

Ni bakatariau konfesetan natxako Iaungoiko gustiz podero-soari, Andrane Maria birjineari, Iandone Mikel Arkanjeleari, Ioandoneanez Baptisteari, Apostolu Santuai, Iandone Periari, eta San Pablori eta Zeruko Santu gustiai eta zuri Aita espiritualorri, pekatu asko egindo dala pensamintuagaz, berbeagaz, eta obreagaz, neure erruagaiti, neure errua gaiti, neure errua andiagaiti. Onegaterren erregetan deusat Andrane Maria Birjineari, Iandone Mikel Arkanjeleari, Iandoneanez Baptisteari, apostulu Santuai, Iandone Periari, eta San Pablori, eta Zeruko Santuai, eta zuri Aita espiritualorri erregutu degiozula nigaiti Iaungoiko gure Iaunari.

ELEJA AMA SANTEAREN SAKRAMENTUAK DIRA ZAZPI

LELENGO bostak dira nezesidadekoak, edo errezebiderik, edo deseaderik zeinzuk bagarik ezin inor salbadu leitekean, hetxietan badituz menosprezioagaiti. Beste biak dira borondatezkoak.

LELENGOA da Bautismoa.

Bigarrena Konfirmaziñoa.

Irugarrena Komuninoa.

Laugarrena Penitentzia.

Bostgarrena Extrema Unziñoa.

Seigarrena Ordea Sazerdotala.

Zazpigarrena Matrimoniñoa.

OBRAK MISERIKORDIAZKOAK DIRA AMALAU

Zazpi Espiritualak, eta zazpi korporalak.

Espiritualak dira onek.

LELENGOA irakastea estakianari.

Bigarrena konseju ona emaita bear dabenari.

Irugarrena korrijetea erratuetan dabena.

Laugarrena parketea injuriak.

Bost garrena konsoletea tristea.

Sei garrena sufrietea pazienziagaz geure proximoen gatxak, eta flakezak.

Zazpigarrena erregutuetea Iaun goikoari biziak gaiti, eta hilak gaiti.

Korporalak dira onek

LELENGOA bisitetea gejoak.

Bigarren jaten ematea gosetu danari.

Irugarrena edaten ematea egarti danari.

Laugarrena kautiboa erreskatetea.

Bostgarrena billosa janzitea.

Seigarrena peregrinoari ostatua emaita.

Zazpigarrena hilak enterretea.

Aleriak Arimakoak dira iru

Lelengoa da Mundua.
Bigarrena da Demoninoa.
Irugarrena da Aragia.

Pekatu Kapitalak dira Zazpi

Lelengoa, Soberbia.
Bigarrena, Abarizia.
Irugarrena, Luxuria.
Laugarrena, Irea.
Bostgarrena, Gulea.
Seigarrena, Inbidia.
Zazpigarrena, Nagitasuna.

Onen kontra dagoz zazpi birtute

Soberbiaren kontra, Humildadea.
Abariziaren kontra, Largezea.
Luxuriaren kontra, Kastitatea.
Iren kontra, Paziencia.
Gulen kontra, Tenplanzea.
Inbidiaren kontra, Karidadea.
Nagitasuen kontra, Dilijenzia.

DEL PECADO VENIAL

Pekatu beniala bederazi gaukagaz parkaetan da

- Lelengoa, Meka enzunakaz.
2. Komulgeteakaz
3. Iaungoikoen berbea enzunakaz
4. Obispoen Bendiziñoekaz.
5. Pater nosterakaz.
6. Konfesinoe jeneralakaz.
7. Ur bedeinkatuakaz.
8. Ogi bedeinkatuakaz
9. Bularretan golpe emonakaz.

Birtute teologalak dira iru

Lelengoa, Fedea.
Bigarrena, Esperanza.
Irugarrena, Karidadea.

Birtute kardinalak, dira lau

Lelengoa, Prudenzia.
Bigarrena, Iustizia.
Irugarrena, Fortaleza.
Laugarrena, Tenplazea.

Arimako potenziak, dira iru

Lelengoa, Zenzuna.

Bigarrena, Gogoa.

Irugarrena, Borondatea.

Sentiduak gorpuzekoak dira bost

Lelengoa begiakaz ekustea.

Bigarrena belarriakaz enzutea.

Irugarrena agoagaz gustetea.

Laugarrena surrakaz usai egitea.

Bostgarrena eskuakaz ukutuetea.

Doeak espiritu santuenak dira zazpi

Lelengoa Sabiduriarazgo Doea

Bigarrena entendimentuzgo Doea.

Irugarrena konsejuzko Doea.

Laugarrena fotalezazko Doea.

Bostgarrena zienziako Doea.

Seigarrena piedadeko Doea.

Zazpigarrena Iaungoikoen bildurreko Doea.

Frutuak espiritu santuenak dira amabi

Lelengoa, Karidadea.

Bigarrena Bakea.

Irugarrena Longanimidadea.

Laugarrena Benignidadea.

Bostgarrena Fedea.

Seigarrena Kontinenzia.

Zazpigarrena Gozua.

Zorzigarrena Paziencia.

Bederazigarrena Bondadea.

Amargarrena Mansedunbrea.

Amakagarrena, Modestia.

Amabigarrena, Kastidadea.